

УДК 342.7+346

Трегуб О. А.,

o.a.trehub@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0660-5783,

Researcher ID: IWE-0080-2023

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки, Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України», м. Київ

Гудіма Т. С.,

tsgudima@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1509-5180,

Researcher ID: AAB-6450-2021

доктор юридичних наук, старший дослідник, заступник завідувача відділу проблем модернізації господарського права та законодавства,

Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України», м. Київ

ПОСИЛЕННЯ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті досліджуються різні аспекти посилення захисту персональних даних в Україні при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. Метою статті є аналіз проблем правового регулювання у сфері захисту персональних даних в Україні у контексті зовнішньоекономічної діяльності та конкретизація можливих шляхів їх усунення. Проаналізовано окремі положення проєкту Закону України № 8153 «Про захист персональних даних» на предмет їх відповідності підходам Загального регламенту про захист даних Європейського Союзу. Аргументовано віднесення держав та міжнародних організацій до таких, що забезпечують належний рівень захисту персональних даних, якщо на них поширюється Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованим обробленням персональних даних із змінами, внесеними Протоколом СЕТС № 223. Запропоновано надати контролюючому органу право визнавати такими, що забезпечують належний захист персональних даних, не лише держави, але й окремі території та визначені сектори у їхніх межах. Обґрунтовано закріплення вимоги про незалежність контролюючого органу в критеріях, які мають застосовуватися для прийняття рішення про відповідність рівня захисту персональних даних в іноземній державі або міжнародній організації. Запропоновано закріпити в проєкті Закону України «Про захист персональних даних» визначення обов'язкових корпоративних правил, під якими в законодавстві Європейського Союзу розуміється політика захисту персональних даних, якої дотримується контролер або оператор, заснований на території держави-члена, для передання персональних даних контролеру або оператору в одній або декількох третіх країнах у межах об'єднання підприємств, зокрема підприємств, що здійснюють спільну господарську діяльність. Аргументовано розроблення та затвердження порядку обміну інформацією щодо обов'язкових корпоративних правил між контролерами, операторами та контролюючим органом після прийняття нового Закону України «Про захист персональних даних».

Ключові слова: захист персональних даних, зовнішньоекономічна діяльність, Загальний регламент про захист даних, контролюючий орган, обов'язкові корпоративні правила.

Trehub O. A.,

o.a.trehub@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0660-5783,

Researcher ID: IWE-0080-2023

Candidate of Law, Senior Researcher at the Department of Economic and Legal Studies of Economic Security Problems,

State Organization «V. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine», Kyiv

Hudima T. S.,

tsjudima@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1509-5180,

Researcher ID: AAB-6450-2021

Doctor of Law, Senior Researcher, Deputy Head at the Department of Problems of Modernization of Economic Law and Legislation,

State Organization «V. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of the National Academy of Sciences of Ukraine», Kyiv

STRENGTHENING THE PROTECTION OF PERSONAL DATA IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

Abstract. *This paper examines various aspects of strengthening the protection of personal data in Ukraine in the context of foreign economic activity. The aim of the paper is to analyze the problems of legal framework for personal data protection in Ukraine in the context of foreign economic activity and specify possible ways to eliminate them. Provisions of the draft law No. 8153 «On Personal Data Protection» are analyzed for their compliance with the approaches of the General Data Protection Regulation of the European Union. The paper argues that states and international organizations are classified as those that provide an adequate level of protection of personal data, if they are covered by the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, as amended by CETS Protocol No. 223. It is proposed to give the supervisory authority the right to recognize not only states, but also territories and specified sectors within that states as ensuring adequate protection of personal data. As the study shows, the criteria used to make a decision on an adequate level of personal data protection in a foreign state or international organization should be supplemented with a requirement for an independent supervisory authority. In addition, it is advisable to enshrine the definition of binding corporate rules in the draft law «On Personal Data Protection». In European Union law, these rules mean personal data protection policies which are adhered to by a controller or processor established on the territory of a Member State for transfers or a set of transfers of personal data to a controller or processor in one or more third countries within a group of undertakings, or group of enterprises engaged in a joint economic activity. The development and approval of the procedure for the exchange of information on binding corporate rules between controllers, operators and the supervisory authority after the adoption of the new Law of Ukraine «On Personal Data Protection» are substantiated.*

Key words: protection of personal data, foreign economic activity, General Data Protection Regulation, supervisory authority, binding corporate rules.

JEL Classification: K 20

DOI: 10.32782/2616-7611-2023-14-08

Постановка проблеми. Активний розвиток цифрових технологій не лише відкриває можливості для економічного зростання та примноження соціального добробуту, але й створює нові загрози для реалізації прав і свобод людини, зокрема права на захист персональних даних. Одна із сучасних світових тенденцій полягає в тому, що глибоке проникнення інформаційних технологій у різні сфери господарської діяльності веде до збільшення ролі правових гарантій забезпечення безпеки інформаційної сфери, включаючи й захист персональних даних [1, с. 552]. Інша тенденція, багато в чому протилежна, віддзеркалює пошук шляхів лібералізації міжнародної торгівлі, усунення бар'єрів для вільного потоку даних між різними країнами, організаціями та суб'єктами господарювання.

Наближення до європейських стандартів захисту персональних даних є одним із при-

оритетів державної політики України, який можна розглядати з двох ракурсів. Перший із них – антропоцентричний і передбачає ціннісне сприйняття захисту персональних даних з погляду невід'ємних прав і свобод людини в епоху цифровізації. У цьому вимірі право на приватність та право на захист персональних даних репрезентує Національна стратегія у сфері прав людини. У другому ракурсі ціннісний центр зміщується у бік економічних відносин та комерційних інтересів, де забезпечення належного захисту особистих даних фізичних осіб є умовою отримання зовнішньоторговельних та інших економічних переваг. Цей зріз досліджуваної проблематики розкриває Національна економічна стратегія на період до 2030 року, яка з виконанням міжнародних зобов'язань України у сфері захисту персональних даних пов'язує створення кра-

шого середовища для виробництва технологічних продуктів та розвиток електронної комерції.

З огляду на це, постає питання про впровадження в Україні європейських стандартів захисту персональних даних як для забезпечення прав і свобод людини, так і з метою повноцінної інтеграції України до ринків Європейського Союзу (далі – ЄС) та зміцнення зовнішньоекономічних зв'язків з іншими країнами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У юридичній та іншій науковій літературі спостерігається значний інтерес до проблематики забезпечення прав людини та захисту персональних даних.

Серед останніх національних і зарубіжних досліджень варто виділити наукові статті Г. Спіциної та В. Турської (проаналізовано вплив Загального регламенту про захист даних на проведення господарської діяльності з громадянами ЄС) [2], О. Пунди та Д. Арзянцевої (досліджено забезпечення захисту персональних даних в процесі провадження у справі про банкрутство) [1], О. Братасюк (оцінено перспективи імплементації європейського досвіду в сфері захисту персональних даних в Україні) [3], С. Яковлевої (виявлено особливості передання персональних даних у міжнародній торгівлі та праві ЄС) [4], Ž. Spalević та K. Vićentijević (розглянуто виклики в сфері захисту персональних даних у контексті права ЄС) [5], монографію С. Mondschein та С. Monda (проаналізовано різні положення Загального регламенту про захист даних ЄС) [6], а також інші публікації.

Попри значний внесок наведених авторів у розв'язання різних наукових завдань у сфері забезпечення захисту персональних даних, питання захисту цих даних в Україні при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в контексті останніх законотворчих ініціатив потребують окремого дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз проблем правового регулювання у сфері захисту персональних даних в Україні у контексті зовнішньоекономічної діяльності та конкретизація можливих шляхів їх усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день відносини, пов'язані із захистом і обробленням персональних даних в Україні, регулюються Законом України від 01.06.2010 № 2297-VI «Про захист персональних даних». Норми цього Закону ґрунтуються на застарілих стандартах захисту персональних даних, які були закріплені Конвенцією

Ради Європи від 28.01.1981 № 108 «Про захист осіб у зв'язку з автоматизованим обробленням персональних даних» у її первісній редакції (далі – Конвенція 108) та Директивою 95/46/ЄС про захист фізичних осіб при обробленні персональних даних і про вільне переміщення таких даних. З моменту прийняття Закону України «Про захист персональних даних» технологічні, економічні і правові умови, що визначають межі та підходи до захисту персональних даних, докорінно змінилися.

У зв'язку з цим у 2018 р. Рада Європи прийняла Протокол СЕТS № 223, яким внесено зміни до Конвенції 108 та по суті схвалено її модернізовану версію (далі – Конвенція 108+). Як роз'яснює Рада Європи, Конвенція 108+ є відповіддю на нові виклики для захисту осіб у зв'язку з обробленням персональних даних з огляду на диверсифікацію, інтенсифікацію та глобалізацію такого оброблення і потоків персональних даних [7].

Своєю чергою, в ЄС у 2016 р. був прийнятий Регламент 2016/679 про захист фізичних осіб у зв'язку з обробленням персональних даних і про вільний рух таких даних, який скасував Директиву 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних, далі – GDPR). Цей Регламент має подвійну мету, яка розкривається у ст. 1. З одного боку, Регламент спрямований на захист фундаментальних прав і свобод фізичних осіб, зокрема їхнього права на захист персональних даних. Це право прямо гарантується ст. 8 Хартії Європейського Союзу про основоположні права. З іншого боку, GDPR має забезпечити, щоб вільний рух персональних даних у межах ЄС не був обмежений або заборонений на підставах, пов'язаних із захистом фізичних осіб у зв'язку з обробленням персональних даних. Більше того, у п. 6 преамбули GDPR ідеться про те, що новітні технології мають стимулювати не лише вільний рух персональних даних у межах ЄС, але й передавання вказаних даних до третіх країн і міжнародних організацій із одночасним забезпеченням високого рівня їх захисту [8].

Є науковці, які доволі обережно сприймають такий підхід і вказують на те, що ключова роль персональних та інших даних у глобальній цифровій економіці загострює протиріччя між зобов'язаннями щодо лібералізації торгівлі та індивідуальними правами на приватність і захист персональних даних. На практиці це може призвести до парадоксальної ситуації (так звана «пастка-22»), коли ЄС повинен буде обирати

між дотриманням власних конституційних положень у сфері прав людини та виконанням торговельних зобов'язань. На думку С. Яковлевої, для уникнення цієї ситуації необхідно провести реформу винятків міжнародної торгівлі щодо конфіденційності й захисту даних та/або правових рамок ЄС щодо передання персональних даних із орієнтацією на підхід, що ґрунтується на оцінці ризику [4].

Не є однозначними й погляди зарубіжних дослідників на потенціал GDPR як інструменту гармонізації національних правових режимів захисту персональних даних. Результатом прийняття цього Регламенту є простіший та рівноправніший захист прав осіб у межах ЄС [5]. Водночас є науковці, які вважають, що GDPR залишає значний простір для вибору державами шляхів імплементації його норм, що створює передумови для фрагментації національних правил та відступу від положень Регламенту [6].

Представлені міркування та погляди можуть бути корисними для подальшого розвитку правового регулювання у сфері захисту персональних даних на рівні ЄС. Для України ж на цьому етапі першорядне значення має виконання її зобов'язань як сторони Угоди про асоціацію та кандидата на вступ до ЄС. Наприклад, кожна сторона Угоди про асоціацію дозволяє постачальнику фінансових послуг іншій стороні передавати інформацію в електронній або іншій формі на своїй території та поза нею для цілей оброблення даних, однак сторони мають вжити адекватних спеціальних заходів з метою захисту права на приватне життя та основоположних прав і свобод людини, зокрема у зв'язку з переданням персональних даних [9].

Для забезпечення належного рівня захисту персональних даних відповідно до найвищих європейських та міжнародних стандартів, як це передбачено ст. 15 Угоди про асоціацію, було розроблено проєкт Закону України від 25.10.2022 № 8153 «Про захист персональних даних» (далі – проєкт Закону № 8153). Як роз'яснюють його автори, цей проєкт Закону спрямований на впровадження в Україні підходів до захисту персональних даних, що встановлюються GDPR та Конвенцією 108+. У пояснювальній записці до проєкту Закону № 8153 слушно відзначається, що застаріле законодавство, яке відстає від розвитку технологій, сприяє формуванню негативного іміджу України як держави, яка не забезпечує належний рівень захисту персональних даних. Це створює серйозну перешкоду для під-

тримання й розширення торговельних зв'язків як із ЄС, так і іншими країнами, які гарантують високий рівень захисту персональних даних [10].

Як відзначається у правовому висновку Ради Європи, за багатьма підходами проєкт Закону № 8153 є близьким до європейських стандартів, встановлених у GDPR та Конвенції 108+. Незважаючи на це, низка положень цього проєкту Закону все ще потребує доопрацювання для забезпечення їх відповідності європейським стандартам [11, с. 70].

Так, ст. 39 проєкту Закону № 8153 присвячена оцінці впливу оброблення персональних даних, яке контролер зобов'язаний здійснити до початку оброблення в разі, якщо є ймовірність виникнення високих ризиків для прав і свобод фізичної особи через використання нових технологій або характер, обсяг, контекст та цілі самого оброблення. Ч. 5 ст. 39 встановлює перелік вимог до висновку про здійснення відповідної оцінки, однією з яких є детальний опис запланованого оброблення персональних даних, його цілей та підстави [12]. Наведене положення не повною мірою узгоджується із п. 7 ст. 35 GDPR, оскільки не вимагає опису законного інтересу контролера в тих випадках, коли це є необхідним.

Ще одна істотна розбіжність із GDPR міститься у ст. 40 проєкту Закону № 8153, предметом якої є попередні консультації, які контролер зобов'язаний провести з контролюючим органом у разі ймовірної появи високих ризиків унаслідок оброблення персональних даних. Відповідно до ч. 3 цієї статті, рішення про продовження строку надання рекомендації або прийняття іншого рішення в результаті консультацій має повідомлятися контролеру у п'ятиденний строк з моменту прийняття [12]. На відміну від цього, у п. 2. ст. 36 GDPR передбачено, що контролюючий орган інформує контролера про подовження строку надання рекомендації протягом одного місяця з дати отримання запиту на консультацію разом з інформацією про причини такої затримки [8].

Висвітлені розбіжності відзначаються у висновках щодо проєкту Закону № 8153, підготовлених Комітетом Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу та Віцепрем'єр-міністром з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України [13; 14].

У контексті теми цього дослідження, яка стосується здійснення зовнішньоекономічної діяльності, окремої уваги потребує розділ VI проєкту Закону № 8153 «Передача персональних даних на територію іноземних держав або міжнародним

організаціям». За загальним правилом, контролер має право передати персональні дані іноземній державі або міжнародній організації у трьох основних випадках: іноземна держава або міжнародна організація забезпечує належний рівень захисту персональних даних; контролер або оператор надав належні гарантії захисту персональних даних; затверджено обов'язкові корпоративні правила (ч. 1 ст. 44).

У першому випадку має застосовуватися презумпція забезпечення належного рівня захисту персональних даних, яка дає змогу вважати держави та організації, на які поширюється дія GDPR або Конвенції 108, такими, що забезпечують належний рівень захисту (ч. 1 ст. 44 проекту Закону № 8153). Необхідно враховувати, що належний рівень захисту персональних даних можуть гарантувати лише держави, що ратифікували Протокол СЕТС № 223, прийнятий Радою Європи в 2018 р. Отже, в ч. 1 ст. 44 проекту Закону № 8153 поряд із GDPR доцільно вказати Конвенцію 108+, яка відповідає сучасному рівню розвитку інформаційних технологій та актуальним викликам у сфері захисту персональних даних.

Зважаючи на визначені критерії, контролюючий орган має також встановити перелік держав, організацій та осіб, на яких не поширюються GDPR або Конвенція 108+, проте які здатні забезпечити належний захист персональних даних (ч. 2 ст. 45 проекту Закону № 8153). GDPR пропонує гнучкіший підхід, згідно з яким Єврокомісія може прийняти рішення про відповідність рівня захисту не лише щодо третьої країни, але й стосовно окремої території чи одного або декількох визначених секторів у межах третьої країни (ст. 45). Така процедура має свою специфіку, але дозволяє врахувати нерівномірність захисту персональних даних в межах однієї країни. При здійсненні періодичного перегляду рішення про відповідність рівня захисту Єврокомісія може уточнити його територіальне та секторальне застосування. Такий спосіб реагування на зміни полегшує підтримання балансу між захистом персональних даних та їх вільним трансграничним переданням за допомогою електронних засобів у процесі зовнішньоекономічної діяльності. Отже, контролюючому органу доцільно надати право включати до зазначеного вище переліку не лише держави загалом, але й окремі території та визначені сектори у їхніх межах.

Не менш важливим питанням є формулювання критеріїв, на основі яких має прийматися рішення про відповідність рівня захисту пер-

сональних даних в іноземній державі або міжнародній організації. Критерії, викладені в ч. 3 ст. 45 проекту Закону № 8153, майже ідентичні критеріям ЄС, що закріплені в п. 2 ст. 45 GDPR. Однак все ж є принципова відмінність у визначенні статусу контролюючого органу.

Так, проект Закону № 8153 вимагає, щоб при встановленні відповідності рівня захисту персональних даних було враховано наявність та ефективність діяльності контролюючого органу з питань захисту персональних даних у державі, до якої передаються персональні дані, або повноваження якого поширюються на міжнародну організацію, яка є одержувачем персональних даних. Як впливає з GDPR, цей критерій є виконаним лише в тому разі, якщо відповідний контролюючий орган у третій країні є незалежним. Незалежному статусу контролюючого органу присвячено спеціальну секцію в рамках глави VI GDPR, що свідчить про виняткову важливість незалежного статусу для забезпечення високого рівня захисту персональних даних. Наявність такого статусу означає, що контролюючий орган діє цілком незалежно під час виконання своїх завдань та здійснення повноважень. Члени контролюючого органу повинні залишатися вільними від прямого чи опосередкованого зовнішнього впливу та не повинні запитувати або приймати вказівки від будь-якої особи. Не менш важливо, щоб контролюючий орган мав у розпорядженні необхідні людські, технічні, фінансові ресурси, приміщення та інфраструктуру, а також підлягав фінансовому контролю, який не впливає на його незалежність (ст. 52 GDPR).

Не буде зайвим пригадати, що саме недотримання принципу незалежності, який на той час мав юридичне значення для України як сторони Конвенції 108, стало причиною ліквідації в 2014 р. Державної служби України з питань захисту персональних даних, яка спрямовувалася і координувалася Кабінетом Міністрів України через Міністра юстиції України. Повноваження у сфері захисту персональних даних тоді було покладено на Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, який відповідно до закону здійснює свою діяльність незалежно від інших державних органів та посадових осіб. Однак за висновком фахівців й Уповноважений Верховної Ради України з прав людини не відповідає встановленому в п. 2 ст. 45 GDPR критерію ефективності контролюючого органу, адже відсутність у нього достатніх технічних, організаційних та фінансових ресурсів не дозволяє повноцінно роз-

слідувати порушення законодавства про захист персональних даних та здійснювати просвітницьку діяльність [15].

Оскільки Україна є кандидатом на членство в ЄС та прагне відповідати сучасним європейським стандартам у сфері захисту персональних даних, необхідно закріпити вимогу про незалежність контролюючого органу в критеріях, які мають застосовуватися для прийняття рішення про відповідність рівня захисту персональних даних в іноземній державі або міжнародній організації.

Невизнання у встановленому порядку держави або міжнародної організації такою, що забезпечує належний рівень захисту персональних даних, дещо ускладнює, але не унеможливує передавання цих даних. У цьому разі передання даних іноземній державі або міжнародній організації стає можливим за умови надання контролером або оператором так званих «належних гарантій захисту». Практика показує, що одним із найзручніших та активно використовуваних інструментів забезпечення цих гарантій є обов'язкові корпоративні правила.

Проект Закону № 8153 містить ст. 47, яка має на меті врегулювати передання персональних даних на територію іноземної держави на підставі обов'язкових корпоративних правил. Цією статтею визначаються вимоги до змісту вказаних правил, умови їх затвердження контролюючим органом тощо. Хоча в цій частині проект Закону № 8153 здебільшого співпадає з нормами GDPR, є декілька невирішених питань.

По-перше, проект Закону необхідно доповнити визначенням обов'язкових корпоративних правил, під якими у GDPR розуміється політика захисту персональних даних, якої дотримується контролер або оператор, заснований на території держави-члена, для передання персональних даних контролеру або оператору в одній або декількох третіх країнах у межах об'єднання підприємств, зокрема підприємств, що здійснюють спільну господарську діяльність.

По-друге, п. 3 ст. 47 GDPR передбачає можливість ухвалення Єврокомісією імплементаційних актів для конкретизації формату і процедури обміну інформацією щодо обов'язкових корпоративних правил між контролерами, операторами та контролюючими органами. Імплементаційні акти забезпечують реалізацію положень GDPR та прозорість зазначеної процедури. Після прийняття нового Закону України «Про захист персональних даних» із цією ж метою доцільно розро-

бити та затвердити порядок обміну інформацією щодо обов'язкових корпоративних правил між контролерами, операторами та контролюючим органом.

По-третє, як впливає з ч. 4 ст. 47 проекту Закону України «Про захист персональних даних», обов'язкові корпоративні правила можуть включати інші заходи для забезпечення безпеки оброблення персональних даних, не передбачені ч. 3 ст. 47 (ця частина визначає обов'язкові вимоги до змісту правил і є майже ідентичною GDPR). За висновком Ради Європи, зміст і мета цього положення не є зрозумілими, тому потребують конкретизації у контексті інших положень ст. 47 [11, с. 34].

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Отже, основним напрямом посилення захисту персональних даних в Україні при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності є адаптація національного законодавства до європейських та міжнародних стандартів у цій сфері. Юридичне закріплення та практичне застосування підходів, визначених GDPR та Конвенцією 108+, дає беззаперечні переваги як для забезпечення основоположних прав і свобод людини в цифрову епоху, так і для побудови довгострокових зовнішньоекономічних зв'язків з європейськими та іншими країнами в умовах інтенсифікації використання цифрових технологій.

Підходи, які пропонуються проектом Закону № 8153 і спрямовані на досягнення зазначених цілей, мають певні недоліки. Як показує проведене дослідження, потребують удосконалення положення розділу VI цього проекту Закону, які передбачають: умови та критерії передання персональних даних на територію іноземної держави та міжнародній організації, які забезпечують належний рівень захисту персональних даних; інструменти передання даних на підставі належних гарантій захисту, зокрема обов'язкові корпоративні правила.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Пунда О.О., Арзянцева Д.А. Забезпечення захисту персональних даних в процесі провадження у справі про банкрутство. *Наукові перспективи*. 2023. № 8 (38). С. 552–561. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-8\(38\)-552-561](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-8(38)-552-561)
2. Спіцина Г.О., Турська В.М. Вплив Загального регламенту захисту персональних даних на проведення господарської діяльності з громадянами Європейського Союзу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія:*

Юридичні науки. 2022. Вип. 1. С. 34–37. <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2022-1-7>

3. Bratasyuk O. Personal Data Protection in Ukraine: Realities and Prospects for Implementing the European Experience. *OER Osteuropa Recht*. 2023. Т. 68. №. 4. С. 494–521. <https://doi.org/10.5771/0030-6444-2022-4-494>

4. Yakovleva S. Personal Data Transfers in International Trade and EU Law: A Tale of Two ‘Necessities’. *The Journal of World Investment & Trade*. 2020. № 21 (6). Р. 881–919. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3936747

5. Spalević Ž., Vićentijević K. GDPR and Challenges of Personal Data Protection. *The European Journal of Applied Economics*. 2022. № 19 (1). Р. 55–65. <https://doi.org/10.5937/EJAE19-36596>

6. Mondschein C.F., Monda C. The EU’s General Data Protection Regulation (GDPR) in a Research Context. *Fundamentals of Clinical Data Science* / Kubben P., Dumontier M., Dekker A. Springer Open, 2019. Р. 55–71. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-99713-1>

7. Protocol amending the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data. *Council of Europe Treaty Series*. No. 223. URL: <https://rm.coe.int/16808ac918#:~:text=%E2%80%9CThe%20purpose%20of%20this%20Convention,particular%20the%20right%20to%20privacy.%E2%80%9D>

8. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation). *OJ L* 119. 4.5.2016. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>

9. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода від 27.06.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Ст. 2125.

10. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про захист персональних даних» (№ 8153 від 25.10.2022). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1517430>

11. Opinion on the Draft Law of Ukraine «On Personal Data Protection» (No. 8153 as of 25 October 2022). Council of Europe Project «Supporting Implementation of the European Human Rights Standards in Ukraine». 2023. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1804764>

12. Проект Закону України «Про захист персональних даних» (№ 8153 від 25.10.2022). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1517426>

13. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу щодо проекту Закону про захист персональних даних (№ 8153

від 25.10.2022). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1562145>

14. Висновок щодо відповідності проекту Закону України «Про захист персональних даних» (№ 8153 від 25.10.2022) відповідним положенням права Європейського Союзу (acquis ЄС) та міжнародно-правовим зобов’язанням України у сфері європейської інтеграції. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1568133>

15. Бруско Ю., Чопик І. Оцінка рівня захисту передання даних із ЄС в Україну: практичні рекомендації. *ЮРИСТ&ЗАКОН*. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA015306

REFERENCES:

1. Punda O.O., Arziantseva D.A. (2023) Zabezpechennia zakhystu personalnykh danykh v protsesi provadzhennia u spravi pro bankrutstvo. *Naukovi perspektyvy*, 8(38): 552–561. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-8\(38\)-552-561](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-8(38)-552-561) [in Ukrainian]

2. Spitsyna H.O., Turska V.M. (2022) Vplyv Zahalnoho rehlamentu zakhystu personalnykh danykh na provedennia hospodarskoï diialnosti z hromadianamy Yevropeiskoho Soiuzu. *Naukovi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Seriya: Yurydychni nauky, 1:34–37. <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2022-1-7> [in Ukrainian]

3. Bratasyuk O. (2023) Personal Data Protection in Ukraine: Realities and Prospects for Implementing the European Experience. *OER Osteuropa Recht*, 68, 4: 494–521. <https://doi.org/10.5771/0030-6444-2022-4-494> [in English]

4. Yakovleva S. (2020) Personal Data Transfers in International Trade and EU Law: A Tale of Two ‘Necessities’. *The Journal of World Investment & Trade*, 21(6):881–919. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3936747 [in English]

5. Spalević Ž., Vićentijević K. (2022) GDPR and Challenges of Personal Data Protection. *The European Journal of Applied Economics*, 19(1):55–65. <https://doi.org/10.5937/EJAE19-36596> [in English]

6. Mondschein C.F., Monda C. (2019) The EU’s General Data Protection Regulation (GDPR) in a Research Context. *Fundamentals of Clinical Data Science* / Kubben P., Dumontier M., Dekker A., 55–71. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-99713-1> [in English]

7. Protocol amending the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data. *Council of Europe Treaty Series*. No. 223. URL: <https://rm.coe.int/16808ac918#:~:text=%E2%80%9CThe%20purpose%20of%20this%20Convention,particular%20the%20right%20to%20privacy.%E2%80%9D> [in English]

8. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the pro-

tection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj> [in English]

9. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odnieceiu storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: Uhoda vid 27.06.2014 r. [in Ukrainian]

10. Poiasniuvalna zapyska do proiektu Zakonu Ukrainy «Pro zakhyst personalnykh danykh» (No. 8153 vid 25.10.2022). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1517430> [in Ukrainian]

11. Opinion on the Draft Law of Ukraine «On Personal Data Protection» (No. 8153 as of 25 October 2022). Council of Europe Project «Supporting Implementation of the European Human Rights Standards in Ukraine». URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1804764> [in English]

12. Proiekt Zakonu Ukrainy «Pro zakhyst personalnykh danykh» (No. 8153 vid 25.10.2022). URL:

<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1517426> [in Ukrainian]

13. Vysnovok Komitetu z pytan intehratsii Ukrainy do Yevropeiskoho Soiuzu shchodo proiektu Zakonu pro zakhyst personalnykh danykh (No. 8153 vid 25.10.2022). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1562145> [in Ukrainian]

14. Vysnovok shchodo vidpovidnosti proiektu Zakonu Ukraïny «Pro zakhyst personalnykh danykh» (No. 8153 vid 25.10.2022) vidpovidnym polozhenniam prava Yevropeïskoho Soiuzu (acquis YeS) ta mizhnarodno-pravovym zoboviazanniam Ukraïny u sferi yevropeïskoï intehratsii. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1568133> [in Ukrainian]

15. Brusko Yu., Chopyk I. Otsinka rivnia zakhystu peredannia danykh iz YeS v Ukrainu: praktychni rekomendatsii. YuRYST&ZAKON. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA015306 [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 30.11.2023